दि बाबासाहेब देशमुख सहकारी बँक लि. ,
आटपाडी
प्रधान कार्यालय

THE BABASAHEB DESHMUKH SAHKARI BANK LTD., ATPADI

वैधानिक ऑडिटर नेमणूक धोरण

(Statutory Auditor Appointment Policy)

वर्ष - २०२५-२६

Year -2025-26

अनुक्रमणिका

अ.क्र.		तपशील	पान नंबर
१		प्रस्तावना	३
२		हेतू	३
३		RBI कडून मंजूरी	४
४		वैधानिक लेखापरिक्षकाची पात्रता	४
	४.१	CISA/ISA पात्रता	५
	४.२	लेखापरिक्षणाचा अनुभव	५
	४.३	व्यावसायिक कर्मचारी	५
	४.४	अतिरीक्त बाबी	५
५		वैधानिक लेखापरिक्षकाचे स्वातंत्र	६
६		वैधानिक लेखापरिक्षकाचा कार्यकाळ	६
७		लेखापरिक्षकाची फी	६
८		नियुक्तीची प्रक्रिया	६

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank Ltd. • Atpadi • Reg No. SAN/ADI/BNK/O/107/97-98 Dt 17/5/97

वैधानिक ऑडीटर नेमणूक धोरण
(Statutory Auditer Appointment Policy)
आर्थिक वर्ष २०२५-२०२६

रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ,मुंबई यांचेकडील परिपत्रक Ref.No.DoS.CO.ARG/SEC.01/08.91.001/2021-22 चे दिनांक २७ एप्रिल २०२१ नुसार बँकेचे वैधानिक ऑडीट धोरण तयार असणे आवश्यक आहे. तदनुसार आर्थिक वर्ष २०२५-२६ साठी खालीलप्रमाणे धोरण असावे याबाबत निर्णय घेणेत आला आहे.

❖ **प्रस्तावना (Preamble) ः**

वैधानिक ऑडीट धोरण हे "वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती/पुर्ननियुक्ती/काढून टाकणे" म्हणून हे धोरण ओळखले जाईल. या धोरणाचे उद्दिष्ट सर्व संबंधित वैधानिक/नियामक आवश्यकतांची पूर्तता करणे व लेखापरिक्षण कार्याच्या बहुतांश प्रमुख बाबींसाठी आवश्यक पारदर्शकता व वस्तुनिष्ठता प्रदान करणे हे आहे.

❖ **हेतू (Purpose of Audit) ः**

बँकेच्या व्यवहारावर सातत्याने लक्ष राहणेचे दृष्टीने, व्यवहाराची खात्री होणेचे दृष्टीने झालेले प्रत्येक व्यवहार, सुरक्षित, चांगले पध्दतीने ठेवणेसाठी व त्यातील त्रुटींची पुर्तता सातत्याने पारदर्शक राहणे आवश्यक आहे. या सूचनांव्यतिरिक्त सर्व संबंधित वैधानिक/नियामक आवश्यकतांची पूर्तता करण्याव्यतिरिक्त, महत्वपूर्ण कार्याच्या मुख्य पैलूंसाठी आवश्यक पारदर्शकता व वस्तुनिष्ठता असणे आवश्यक आहे. बँकेच्या ऑडीट कमिटीने यासाठी बँकेच्या वैधानिक ऑडीटसाठी वैधानिक लेखापरिक्षक C.A. यांची नियुक्ती करेल. सदर नेमलेले वैधानिक लेखापरिक्षक हे त्यांचे तपासणी रिपोर्ट ऑडीट कमिटीला सादर करेल.

ऑडीट कमिटी ः

ऑडीट कमिटीमध्ये खालील सदस्यांचा समावेश राहील. सदर सदस्यांनी ऑडीट कमिटीमधील विषयांवर निर्णय घेणेचा आहे.

अ.क.	सदस्यांचे नांव	पद
१	श्री दादासाहेब भिमराव पाटील	कमिटीअध्यक्ष/चेअरमन
२	श्री आबासाहेब नरसिंगराव देशमुख	संचालक
३	श्री महिपतराव दादासाहेब पवार	संचालक
४	श्री संतोष नारायण जाधव F.C.A	तज्ञ संचालक
५	श्री भगवंत शावा पाटील	व्यवस्थापकीय संचालक

बँकेतील प्रत्येक सर्व व्यवहाराची, कृतीची सर्व जबाबदारी ऑडीट कमिटी व वैधानिक लेखापरिक्षकाची राहील. वैधानिक लेखापरिक्षकाने ऑडीट कमिटीस सल्ला व दिशा निर्देश देणेचे आहेत आणि त्यादृष्टीने ऑडीट कार्यक्रम प्रोग्राम आणि शेडयुल तयार करून सर्व व्यवहाराचे बँकेतील कृती कार्याचे लेखापरिक्षण करणेचे बंधन राहील आणि बँकेने केलेल्या सर्व व्यवहार व कृतीचे की ज्यामध्ये मोठा धोका अथवा येणारा

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank ... Atpadi Reg No SAN/ADN/BNK/ 0/107/97-98 Dt 17/5/97

संभाव्य तोटा/नुकसान याचा पूर्व आढावा घेऊन यावाबत येणा-या अडचणी/प्रश्न इ. स्पष्टपणे दर्शविणेचे बंधन राहील.

❖ RBI कडून मंजूरी (Approval from RBI) ः-

बँकेकडून RBI च्या वैधानिक तरतुदींच्या दृष्टींने वार्षिक आधारावर वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती किंवा पुर्ननेमणूकीसाठी RBI कडून मंजूरी घेणेत येईल. या हेतूसाठी वर्षाच्या ३१ जुलैपूर्वी पर्यवेक्षण विभाग, RBI कडे प्रस्ताव पाठविणेत येईल.

❖ वैधानिक लेखापरिक्षकाची पात्रता (Basic Eligibility) ः-

१. बँक वैधानिक लेखापरिक्षण करणेसाठी ऑडीट फर्म नियुक्त करणेचा निर्णय घेणेत येईल.

२. पात्रता निकष ः

Asset Size of Entity as on 31st March of Previous Year	Minimum No. of Full-Time partners (FTPs) associated with the firm for a period of at least three (3) years Note 1	Out of total FTPs, Minimum No. of Fellow Chartered Accountant (FCA) Partners associated with the firm for a period of at least three (3) years	Minimum No. of Full Time Partners/ Paid CAs with CISA/ISA Qualification Note 2	Minimum No. of years of Audit Experience of the firm Note 3	Minimum No. of Professional staff Note 4
Upto ₹1,000 crore	2	1	1*	6	8
* Not mandatory for UCBs/NBFCs with asset size of upto ₹ 1,000 crore.					

✓ पूर्णवेळ भागीदार म्हणून विचारात घेणेसाठी फर्मसोबत भागीदारांची किमान एक वर्षाची सलगता असणे आवश्यक आहे.

✓ फर्मसोबत पूर्ण वेळ भागीदाराचा संबंध अनन्य संस्था असेल. अनन्य संस्थेची व्याख्या खालील निकषांवर आधारित असेल.

I. पूर्ण वेळ भागीदार इतर फर्म मध्ये भागीदार असू नये.

II. त्याने इतरत्र पूर्णवेळ/अर्धवेळ नोकरी करू नये.

III. त्याने स्वतःच्या नावाने सराव करू नये किंवा अन्यथा सरावात गुंतलेले नसावे किंवा चार्टर्ड अकौटंट कायदा १९४९ च्या कलम २(२) अन्वये व्यवहारात असलेचे मानले जाईल अशा अन्य कियांमध्ये गुंतलेले नसावे.

IV. बँकेचे संचालक मंडळ/ऑडीट कमिटी खात्री करेल की फर्मकडून भागीदाराचे उत्पन्न त्यांना पूर्णवेळ केवळ संबंध भागीदार म्हणून विचारात घेणेसाठी पुरेसे आहे, जे या उद्देशासाठी फर्मची क्षमता सुनिश्चित करेल.

✓ फर्मसोबत व्यावसायिक कर्मचा-यांचा एक वर्षाचा सलग संबंध यादीत असावा.

✓ ऑडीट फर्म कोणत्याही सरकारी एजन्सी, NFRA, ICAI, RBI किंवा इतर वित्तीय नियामकांव्दारे प्रतिबंधित असू नये.

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank Ltd. Reg No. SAN/ADH/BNK/ O/107/97-98 Dt. 17/5/97 Atpadi

✓ फर्मच्या वैधानिक लेखापरिक्षकाला सहकारी क्षेत्राच्या कामकाजाचे योग्य ज्ञान असणे आवश्यक आहे व ज्या सहकारी क्षेत्राचे भाषेचे कार्य ज्ञान असणे आवश्यक आहे.

➢ **CISA/ISA पात्रता ः**

किमान १ पूर्णवेळ भागीदार किंवा CISA/ISA पात्रता असलेल्या पूर्णवेळ चार्टर्ड अकौटंट असलेल्या कंपन्यांना प्राधान्य दिले जाईल. (या उद्देशासाठी CISA/ISA पात्रता असलेले सशुल्क चार्टर्ड अकौटंट म्हणून विचारात घेणेसाठी लघु सूचीकरणाच्या तारखेपर्यंत CISA/ISA पात्रतेसह चार्टर्ड अकौटंटचा किमान १ वर्षाचा सतत संबंध असावा.)

➢ **लेखापरिक्षणाचा अनुभव (Audit Experience) ः**

लेखापरिक्षण फर्मला सहकारी बँकांचे शासकीय लेखापरिक्षक/शाखा लेखापरिक्षक म्हणून ऑडीटचा किमान ६ वर्षाचा अनुभव असावा. (ऑडीट फर्मच्या विलीनीकरणाच्या बाबतीत, विलीनीकरणाचा प्रभाव २ वर्षांनी विलीनीकरणानंतर दिला जाईल, तर या उद्देशासाठी ऑडीट फर्मचे विलीनीकरण तावडतोब लागू केले जाईल.)

➢ **व्यावसायिक कर्मचारी (Professional Staff) ः**

ऑडीट फर्ममध्ये किमान ८ व्यावसायिक कर्मचारी असणे आवश्यक आहे ज्यात लेखापरिक्षण व लेख लिपीकांचा समावेश आहे ज्यामध्ये Book-keeping and Accountancy चे ज्ञान असणे आवश्यक आहे व जे ऑनसाईट ऑडीटमध्ये गुंतलेले आहेत परंतु टायपिस्ट/स्टेनो/कॉम्पुटर ऑपरेटर/सचिव/अधिन्य कर्मचारी इ. (व्यावसायिक कर्मचा-यांचा या उद्देशासाठी व्यावसायिक कर्मचारी म्हणून विचार करणेसाठी शॉर्टलिस्ट केलेचे तारखेपर्यंत फर्मसोबत किमान १ वर्षाचा संबंध असावा.)

अतिरीक्त बाबी ः

१. कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १४१ नुसार ऑडीट फर्म कंपनीचे ऑडीटर म्हणून नियुक्तीसाठी योग्यरित्या पात्र असणे आवश्यक आहे.

२. वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती ICAI च्या आचारसंहिता/अशा इतर कोणत्याही मानकांच्या अनुषंगाने असेल जेणेकरून हितसंबंधाचा कोणताही संघर्ष निर्माण होणार नाही.

३. चार्टर्ड अकौटंट फर्मचा कोणताही भागीदार बँकेत संचालक असल्यास, त्या फर्मला बँकेचे वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्त केले जाणार नाही.

४. समान भागीदार किंवा समान नेटवर्क अंतर्गत असलेल्या ऑडीट फर्मचा १ समूह १ संस्था म्हणून गणला जाईल व RBI व्दारे त्यानुसार वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या वाटपासाठी विचार केला जाईल. ऑडीट फर्मच्या समान नेटवर्क अंतर्गत इतर कोणत्याही सहयोगी/ऑडीट फर्मव्दारे सामायिक/उपकंत्राटित लेखापरिक्षणास परवानगी दिली जाणार नाही. जर अशी ऑडीट फर्म

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank Ltd. Atpadi Reg No. SAN/ADM/BNK/ 01/07/97-98 01.11.97

आऊटगोइंग ऑडीटर किंवा ऑडीट फर्मच्या त्याच नेटवर्क अंतर्गत ऑडीट फर्मशी संबंधित असेल तर येणारी ऑडीट फर्म पात्र होणार नाही .

५ . ऑडीटची उद्दिष्टे साध्य करणेसाठी बँकेच्या संगणकीय वातावरणाची पदवी/जटिलतेशी सुसंगत, लेखापरिक्षकांकडे माहिती प्रणाली आणि जनरलाइज्ड ऑडीट सॉफ्टवेअर (GAS) मधील क्षमता व अनुभव असणे आवश्यक आहे .

❖ वैधानिक लेखापरिक्षकाचे स्वातंत्र ः-

१ . बँकेची ऑडीट कमिटी व संचालक मंडळ लेखापरिक्षकांच्या कामगिरीवर देखरेख व मूल्यांकन करेल .

२ . वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्तीसाठी बँकेच्या अंतर्गत लेखापरिक्षकांचा विचार केला जाणार नाही .

❖ वैधानिक लेखापरिक्षकाचा कार्यकाळ ः-

१ . लेखापरिक्षक / लेखापरिक्षक फर्मच्या स्वातंत्राचे रक्षण करणेसाठी, बँकेला प्रत्येक वर्षी पात्रता निकषांची पूर्तता करणा-या फर्मच्या अधीन राहून तीन वर्षाच्या सतत कालावधीसाठी वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती केली जाईल . बँक RBI (पर्यवेक्षण विभाग) च्या पूर्व परवानगीने वरील कालावधीत लेखापरिक्षण फर्मला काढून टाकणेचा अधिकार आहे .

२ . ऑडीट टर्म पूर्ण किंवा काही कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर सहा वर्षासाठी त्याच फर्ममध्ये पुर्ननियुक्तीसाठी पात्र केले जाणार नाही .

❖ लेखापरिक्षकाची फी ः-

१ . बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षकासाठी लेखापरिक्षण फी संबंधित वैधानिक/नियामक तरतुदीनुसार ठरविणेत येईल . या धोरणाच्या तारखेनुसार शुल्क महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियमाव्दारे नियंत्रित केले जाईल .

२ . बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षकासाठी लेखापरिक्षण फी वाजवी आणि लेखापरिक्षणाची व्याप्ती, मालमत्तेचा आकार आणि प्रसार, लेखा व प्रशासकीय एकके, व्यवहारांची जटीलता, संगणकीकरणाची पातळी, आर्थिक अहवालात ओळखले जाणारे धोके इ . बाबतीत सुसंगत असणे आवश्यक आहे .

३ . वैधानिक लेखापरिक्षकासाठी लेखापरिक्षण फी निश्चित करणेसाठी बँकेचे संचालक मंडळ व ऑडीट कमिटी वैधानिक/नियामक सूचनांनुसार शिफारस करणेत येईल .

❖ नियुक्तीची प्रकिया (Procedure for Appointment of SCAs/Sas)ः-

१ . बँक वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या प्रत्येक रिक्त जागेसाठी किमान २ ऑडीट फर्मची निवड करेल जेणेकरून पहिल्या पसंतीतील फर्म अपात्र असल्याचे आढळून आले/नाकारली तरीही, दुस-या पसंतीच्या फर्मची नियुक्ती केली जाऊ शकते .

२ . वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या नियुक्तीसाठी बँक RBI कडून पूर्वपरवानगी घेईल .

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank Ltd. • Atpadi • Reg No. SAN/ADM/BNK/ O/107/97-98 Dt 17/5/97

३. बँकेला लेखापरिक्षण फर्मकडून Form B नुसार संबंधित माहितीसह प्रमाणपत्र प्राप्त करावे लागेल. अशा प्रमाणपत्रावर ऑडीट फर्मच्या मुख्य भागीदाराने स्वाक्षरी केलेली असावी.

४. बँक प्रमाणपत्रासह नावाची शिफारस करेल Form C नुसार ऑडीट फर्म असे नमूद करेल. RBI ने विहीत केलेल्या सर्व पात्रता मानदंडांचे पालन केले जाईल.

५. वैधानिक लेखापरिक्षक बँकेच्या नियुक्तीसाठी RBI कडे पूर्व मंजूरीसाठी संपर्क साधताना खालीलप्रमाणे कागदपत्रांची पूर्तता करावी.

➢ **कव्हरिंग लेटर** -

नियुक्ती/पुनर्नियुक्तीसाठी RBI ची पूर्वपरवानगी मिळविण्यासाठी आवश्यक असलेले खालील तपशील कव्हरिंग लेटरमध्ये नमूद केले पाहिजेत.

- बँक एकल राज्य युसीबी आहे की बहु-राज्य युसीबी,
- प्रस्तावित ऑडिट फर्म्सचे नाव आणि त्यांचा फर्म नोंदणी क्रमांक (FRN)
- नियुक्तीचा कालावधी (पहिले, दुसरे किंवा तिसरे वर्ष),
- मागील वर्षाच्या तुलनेत बँकेचा मालमत्तेचा आकार (ऑडिट न झाल्यास शेवटचे ऑडिट केलेले/अनऑडिट केलेले) आणि इतर कोणतेही संबंधित तपशील.

➢ **इतर कोणत्याही संबंधित माहिती**

●कव्हरिंग लेटरमध्ये खालील गोष्टी जोडल्या पाहिजेत:

(i) **संचालक मंडळ ठराव** - बोर्ड ठरावात प्रस्तावित ऑडिट फर्म्सचे नाव FRN सोबत, नियुक्ती मागितल्याचे आर्थिक वर्ष, ऑडिट फर्म्सचा पसंतीचा क्रम (पहिल्या वर्षाच्या नियुक्तीच्या बाबतीत), स्वाक्षरी, स्वाक्षरी आणि बैठकीची तारीख, स्वाक्षरी करणाऱ्या अधिकाऱ्याचे नाव, बोर्ड ठराव बँक च्या लेटरहेडवर शिक्का मारून पाठवला जाईल.

(ii) **Form B** - २७ एप्रिल २०२१ च्या RBI परिपत्रकात नमूद केलेल्या फॉर्मॅटनुसार निवडलेल्या ऑडिट फर्म/कर्मचा Form B. तो ऑडिट फर्मच्या लेटरहेडवर असावा आणि त्यात भागीदाराचे नाव, तिची स्वाक्षरी, ऑडिट फर्मचा शिक्का आणि तारीख असावी. Form B मध्ये प्रस्तावित ऑडिट फर्मसाठी ऑडिट अनुभवाच्या वर्षांची संख्या नमूद करताना, असे सुचवले जाते की ऑडिट अनुभवाच्या वर्षांचा अर्थ केवळ व्यावसायिक बँकांचे वैधानिक केंद्रीय/शाखा ऑडिटर (आरआरबी वगळून)/यूसीबी/एनबीएफसी/एआयएफआय म्हणून ऑडिट फर्मचा अनुभव आहे आणि त्यात समवर्ती ऑडिट, अंतर्गत ऑडिट, स्टॉक ऑडिट इत्यादींचा समावेश नाही. पुढे, हे लक्षात घेतले पाहिजे की एकाच आर्थिक वर्षात दोन वेगवेगळ्या संस्थांमधील SA अनुभव केवळ एक (१) वर्षाचा अनुभव म्हणून गणला जाईल. ऑडिट फर्म २७ एप्रिल २०२१ च्या परिपत्रकात नमूद केल्याप्रमाणे Form B च्या फॉर्मॅटमध्ये कोणतेही बदल करणार नाही.

(iii) **फर्म स्थापना प्रमाणपत्र (FCC)** - चालू आर्थिक वर्ष २०२५-२६ साठी नियुक्त करण्याच्या प्रस्तावित फर्म/फर्मचे नवीनतम (अर्जाच्या तारखेपासून ३ महिन्यांपेक्षा कमी जुने) FCC. मागील आर्थिक वर्षासाठी म्हणजेच आर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी नियुक्त केलेल्या फर्म/फर्मचे FCC देखील पाठवता येईल जिथे नवीन ऑडिट फर्मचे नाव नियुक्तीसाठी शिफारस केली जाते.

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank Ltd. Reg No. SAN/ADI/BNK/ O/107/97-98 Dt 17/5/97 Atpadi

(iv) **Form C** - वर नमूद केलेल्या परिपत्रकात नमूद केलेल्या फॉर्मेटनुसार Form C. त्यावर प्रस्तावित ऑडिट फर्मचे नाव, FRN, आर्थिक वर्ष, टर्म (पहिले किंवा दुसरे किंवा तिसरे वर्ष), मागील असोसिएशन कलम, अधिकाऱ्याचे नाव आणि चिन्ह आणि तारीख तसेच शिक्का असेल. २७ एप्रिल २०२१ च्या परिपत्रकात नमूद केल्याप्रमाणे बँक Form C मध्ये कोणतेही बदल करणार नाही.

(v) गेल्या सहा आर्थिक वर्षांसाठी (आर्थिक वर्ष २०१९-२० ते आर्थिक वर्ष २०२४-२५) बँकेच्या वैधानिक लेखापरीक्षकांचे तपशील (ऑडिट फर्मचे नाव आणि FRN).

(vi) तीन वर्षांचा कार्यकाळ पूर्ण होण्यापूर्वी ऑडिट फर्म काढून टाकल्यास, कव्हरिंग लेटरमध्ये बँकेने काढून टाकण्याची कारणे स्पष्टपणे नमूद करावीत आणि ऑडिट फर्मने स्वतः राजीनामा दिल्यास, ऑडिट फर्मचा राजीनामा पत्र जोडावे.

(vii) याव्यतिरिक्त, तीन वर्षांचा कार्यकाळ पूर्ण होण्यापूर्वी (लागू प्रकरणांमध्ये) ऑडिट फर्मची काढून टाकणे किंवा राजीनामा देणे हे काढून टाकण्याच्या कारणासह संचालक मंडळाच्या ठरावात नमूद करणे आवश्यक आहे.

(viii) SA ची नियुक्ती करणाऱ्या बँकेच्या अधिकाऱ्याचा मोबाईल नंबर देखील सादर करावा.

६. बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्ती करताना फक्त RBI ने मंजूर केलेल्या ऑडीट फर्मसनाच कळविणेत येईल.

७. नियुक्त केलेल्या लेखापरिक्षण फर्मला RBI कडून मंजूरी मिळाल्यानंतर वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये मंजूरीसाठी ठेवले जाईल.

वरीलप्रमाणे बँकेने वैधानिक लेखापरिक्षण धोरण ठरविले असून बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या नियुक्तीच्या वेळी हे धोरण दरवर्षी पुनरावलोकन केले जाईल व सदर धोरणास मंजूरी देणेत यावी असे ठरले.

सुचक :- श्री. दिलीप वसंतराव कुलकर्णी

अनुमोदक :- श्री. संतोष नारायण जाधव

ठराव सर्वानुमते मंजूर

मा. संचालक मंडळ सभा दि. ३१/०५/२०२५

ठराव कं. ५६ ने मंजूर

व्यवस्थापकीय संचालक **चेअरमन**

दि बाबासाहेब देशमुख सहकारी बँक लि.,आटपाडी

The Babasaheb Deshmukh Sah. Bank Ltd. Atpadi Reg No. S/SN/ADP/BNK/ O/107/97-98 Dt. 17/5/97